Raadsvoorstel

Raadsvergadering d.d.	23-11-2026
Zaaknummer	574388
Portefeuillehouder	Wethouder C. Ponne
Onderwerp	Beleid mantelzorgondersteuning

Beslispunten

1. De beleidsnotitie mantelzorgondersteuning Vlieland vast te stellen.
2. Het college opdracht te geven de beleidsuitgangspunten nader uit te werken in een lokaal uitvoeringsplan.

Samenvatting

Met deze beleidsnotitie kiest de gemeente voor een toekomstbestendige ondersteuning van mantelzorgers, waarbij ontzorgen, preventie, vroegsignalering en praktische ondersteuning centraal staan. Hiermee wordt invulling gegeven aan de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente en wordt de positie van mantelzorgers versterkt in een tijd waarin hun rol steeds belangrijker wordt.

Aanleiding

De huidige beleidsnotitie mantelzorg loopt af. Tegelijkertijd nemen de druk en complexiteit van mantelzorg toe als gevolg van onder meer vergrijzing, langer zelfstandig wonen en een afnemend potentieel aan mantelzorgers. Uit onderzoek, enquêtes en gesprekken met mantelzorgers blijkt dat behoefte bestaat aan tijdige, toegankelijke en samenhangende ondersteuning. Daarom is een nieuwe beleidsnotitie opgesteld.

Beoogd resultaat

Het beleid mantelzorg heeft als doel dat mantelzorgers worden gezien, ontzorgd en ondersteund, zodat zij hun zorgtaken op een gezonde en duurzame manier kunnen combineren met hun eigen leven.

Relatie met omgevingsvisie

Deze beleidsnotitie geeft invulling aan de ambities uit de Omgevingsvisie Vlieland op het gebied van inclusie, gezondheid en leefbaarheid. Door mantelzorgers te ondersteunen en overbelasting te voorkomen, wordt bijgedragen aan een veerkrachtige gemeenschap waarin inwoners zo lang mogelijk mee kunnen doen.

Argumenten

1.1 Mantelzorg is onmisbaar voor het welzijn van inwoners en de houdbaarheid van ondersteuning.

Mantelzorg speelt een essentiële rol in het dagelijks leven van veel inwoners. Door maatschappelijke ontwikkelingen, zoals vergrijzing en het langer zelfstandig wonen, neemt het belang van mantelzorg verder toe. Tegelijkertijd ervaren mantelzorgers steeds vaker een hoge belasting. Door te investeren in ondersteuning ter vergroting van de belastbaarheid van

mantelzorgers wordt hun inzet versterkt en wordt voorkomen dat problemen escaleren of zwaardere vormen van ondersteuning noodzakelijk worden.
Begin hier met typen

1.2 De beleidsnotitie sluit aan bij de behoeften van mantelzorgers.
De beleidsnotitie is gebaseerd op onderzoeken, enquêtes en gesprekken met mantelzorgers. Hieruit blijkt dat mantelzorgers vooral behoefte hebben aan praktische ondersteuning, tijdige hulp, meer overzicht en een herkenbaar aanspreekpunt. De voorgestelde beleidsuitgangspunten sluiten hier direct op aan en leggen de nadruk op ontzorgen, toegankelijkheid en ondersteuning op maat.

1.3 Het beleid versterkt preventie en vroegsignalering.
Mantelzorgers komen vaak pas in beeld wanneer sprake is van overbelasting. De beleidsnotitie zet daarom nadrukkelijk in op vroegsignalering en een proactieve benadering. Door mantelzorgsituaties eerder te herkennen en passende ondersteuning tijdig aan te bieden, kunnen problemen worden voorkomen en kunnen mantelzorgers hun zorgtaken langer op een gezonde manier blijven vervullen.

1.4 De beleidsnotitie bevordert samenhang in ondersteuning.
Mantelzorgers hebben vaak te maken met verschillende organisaties en regelingen. De beleidsnotitie stimuleert samenwerking tussen zorg-, welzijns- en ondersteuningsorganisaties, met als doel ondersteuning beter op elkaar af te stemmen. Hierdoor wordt de ondersteuning voor mantelzorgers overzichtelijker, toegankelijker en effectiever.

1.5 De beleidsnotitie biedt een toekomstbestendig kader voor de komende jaren
De beleidsnotitie bevat een heldere visie en richtinggevende uitgangspunten. Daarmee beschikt de gemeente over een actueel beleidskader dat aansluit bij maatschappelijke ontwikkelingen en veranderende ondersteuningsbehoeften. Tegelijkertijd biedt het voldoende ruimte om via uitvoeringsplannen in te spelen op lokale ontwikkelingen en nieuwe inzichten.

2.1 Het beleid biedt ruimte voor lokaal maatwerk.
De beleidsnotitie bevat een gezamenlijke visie en uitgangspunten voor de gemeenten Waadhoeke, Terschelling en Vlieland. De concrete uitvoering wordt per gemeente uitgewerkt in uitvoeringsplannen. Hierdoor kunnen verschillen tussen gemeenten worden meegenomen zonder de gezamenlijke koers los te laten.

Kanttekeningen/risico's

1.1 Resultaten zijn afhankelijk van de uitvoering.
De beleidsnotitie bevat richtinggevende uitgangspunten. De mate waarin het beoogde effect wordt bereikt, is mede afhankelijk van de uitvoering. Dit risico wordt beperkt door de uitwerking in uitvoeringsplannen en periodieke monitoring.

1.2 Niet alle mantelzorgers zullen worden bereikt.
Uit onderzoek blijkt dat veel mantelzorgers zichzelf niet als mantelzorger herkennen waardoor we tot op heden niet iedere mantelzorger bereiken. De beleidsnotitie bevat nadrukkelijk

maatregelen om deze groep zo veel mogelijk wel te bereiken en zijn onder andere gericht op signalering en bewustwording waardoor dit risico zoveel mogelijk wordt beperkt.

1.3 Maatschappelijke ontwikkelingen kunnen leiden tot een grotere ondersteuningsvraag.
Door vergrijzing, langer zelfstandig wonen en krapte op de arbeidsmarkt neemt de druk op mantelzorgers naar verwachting verder toe. Hierdoor kan de vraag naar ondersteuning sneller groeien dan vooraf wordt ingeschat. Deze kanttekening wordt aanvaardbaar geacht, omdat dit beleid juist inzet op preventie, vroegsignalering en het vergroten van de belastbaarheid van mantelzorgers. Daarnaast kan via de uitvoeringsplannen worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen.

Uitvoering

Na vaststelling van de beleidsnotitie worden voor Waadhoeke, Terschelling en Vlieland afzonderlijke uitvoeringsplannen opgesteld. Naar verwachting worden de uitvoeringsplannen in het eerste kwartaal van 2027 ter besluitvorming aan het college voorgelegd. In deze plannen worden de beleidsuitgangspunten vertaald naar concrete activiteiten, prioriteiten, afspraken met uitvoeringspartners, de benodigde inzet van capaciteit en de monitoring van de uitvoering.

De verdere uitwerking gebeurt in samenwerking met relevante partners, waaronder welzijnsorganisaties, gebiedsteams, de Adviesraad Sociaal Domein Noardwest Fryslân, mantelzorgers zelf en andere betrokken organisaties. De uitvoering en resultaten worden jaarlijks gemonitord. De uitkomsten worden gebruikt om de uitvoering waar nodig bij te stellen en worden via periodieke rapportages teruggekoppeld aan het college en de raad.

Participatie
De beleidsnotitie is tot stand gekomen op basis van onderzoek en enquêtes onder mantelzorgers, aangevuld met gesprekken met mantelzorgers en betrokken interne en externe partners[1]. De opgehaalde ervaringen, behoeften en signalen hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de formulering van de visie, beleidsuitgangspunten en voorgestelde maatregelen.

Daarnaast is de Adviesraad Sociaal Domein Noardwest Fryslân gedurende het proces betrokken geweest. De themagroep WZW van de Adviesraad heeft reeds in een vroeg stadium kennisgenomen van de conceptbeleidsnotitie en hierover meegedacht. De door de Adviesraad aangedragen aandachtspunten en suggesties zijn verwerkt in de definitieve beleidsnotitie. Vervolgens heeft de Adviesraad een formeel schriftelijk advies uitgebracht. Hierin spreekt zij waardering uit voor de beleidsnotitie, onderschrijft zij de gekozen richting en geeft zij aan dat de eerder aangedragen adviezen reeds zijn meegenomen. Omdat het advies geen aanvullende aanbevelingen of aandachtspunten bevat die om een inhoudelijke reactie vragen, is geen afzonderlijke reactienota opgesteld.

Alternatieven

[1] Betrokken partners waren onder meer gebiedsteammedewerkers, medewerkers van Steunpunt Mantelzorg Waadhoeke (Connexa), de buurtwelzijnswerker en mantelzorgondersteuner op Vlieland en Terschelling, beleidsmedewerkers volksgezondheid en aanjagers IZA/AZWA.

Een alternatief is om het huidige beleid uit 2021-2025 voort te zetten zonder actualisatie. Dit wordt niet wenselijk geacht omdat het huidige beleid onvoldoende aansluit bij de gewijzigde ondersteuningsbehoeften van mantelzorgers en onvoldoende inspeelt op actuele ontwikkelingen zoals vergrijzing, arbeidsmarktkrapte en de toenemende druk op informele zorg.

Communicatie

Na besluitvorming wordt de beleidsnotitie gepubliceerd via de gemeentelijke communicatiekanalen. Daarnaast worden mantelzorgers, inwoners en betrokken samenwerkingspartners geïnformeerd over de vastgestelde beleidsuitgangspunten en de verdere uitwerking daarvan.

Financiën

De uitvoering van de beleidsnotitie vindt plaats binnen de beschikbare middelen voor mantelzorgondersteuning. Wanneer de ondersteuningsvraag sterker groeit dan de beschikbare budgettaire ruimte, kan dit aanleiding geven tot het stellen van prioriteiten binnen de uitvoering. Eventuele aanvullende financiële consequenties worden integraal afgewogen en, indien benodigd, via de reguliere planning & control cyclus aan de raad voorgelegd.

Juridische Zaken

De beleidsnotitie geeft invulling aan de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor mantelzorgondersteuning zoals bedoeld in de Wmo 2015. Aan de vaststelling van de beleidsnotitie zijn geen bijzondere juridische consequenties of risico’s verbonden.

Bijlagen

1. Beleidsnotitie mantelzorgondersteuning Vlieland
2. Schriftelijk advies Adviesraad Sociaal Domein

Burgemeester en wethouders van Vlieland, 13 oktober 2026
M. Schrier, burgemeester
A. Idema, gemeentesecretaris

De raad van de gemeente Vlieland,

1. heeft het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 oktober 2026 gelezen;

Besluit

1. 1. De beleidsnotitie mantelzorgondersteuning Vlieland vast te stellen.
2. Het college opdracht te geven de beleidsuitgangspunten nader uit te werken in een lokaal uitvoeringsplan.

Besloten in de openbare raadsvergadering van 23 november 2026

De griffier, De voorzitter,

G. van Essen M. Schrier